

Ljiljana Matković

»KLERIKALCI«

U vrijeme društvenih, političkih i vjerskih previranja, kad se čuju najrazličitiji glasovi, kad se sukobljuju mišljenja i težnje, nije jednostavno biti pravedan u svojim sudovima o drugome. Vremena nema mnogo, a donošenje sudova zahtijeva ne samo razmišljanje nego i iskustvo. U takvim burnim razdobljima, pa i inače, zapažamo jednu pojavu koja je stara koliko i čovječanstvo, ali koja danas poprima čudovišne razmjere i prijeti da potpuno zatruje odnose među ljudima. Tu pojavu, doduše, svi osuđuju, ali se čak i oni koji je najviše napadaju njome katkada služe. Riječ je o etiketiranju. Protiv etiketiranja robe široke potrošnje ne bismo imali ništa, ali ovdje se radi o etiketiranju ljudi, a to nije isto što i etiketiranje nekakvih kutija i ostale ambalaže. Da stvar bude još gora, te se etikete ne lijepe, da bi se mogle jednom i odlijepiti, nego one se utiskuju poput žigova u živo meso robijaša i treba ih čitav život nositi.

To je postao najkraći postupak donošenja sudova. Kad netko dobije etiketu, on prestaje biti objekt razmišljanja. Svrstan je u birokratsku kartoteku koja ne priznaje bogatstvo i iznijansirano ljudskih likova. Na etiketi se nalaze suhi, beživotni podaci, koji ne trpe ništa drugo pokraj sebe. Raznolikost stvarnosti pretvorena je u najobičniji klišej za manipuliranje.

Etiketa »klerikalac« nije novijeg datuma. Naš je narod odavno poznaje, a nedavno smo vidjeli kako se zlokobno nadvila nad nekim osobama čiji su se glasovi neočekivano čuli u javnosti. No ako pogledamo otvoreno u oči činjenicama, onda moramo priznati da je ona na svima onima koji su na bilo koji način povezani uz Crkvu i kler. Etiketa »klerikalac« trpa u isti koš i aktivne laike koji se na karizmatički način bave promicanjem kršćanskih vrednota i one mnogo tiše kršćane koji čine djela milosrđa, a da to nitko ne zna, kao i na one koji se koristljivo, poput lešinara, motaju oko crkvenih institucija ne bi li bili bogato nagrađeni za svoj nekvalitetan posao. Već sama činjenica tko sve mora

nositi tu etiketu pokazuje koliko ona pojednostavnjuje stvarnost. Jedna jedina pogrdna riječ za tolike ljude! Biti smatran klerikalcem nije nimalo ugodno. Protiv te same riječi bilo bi besmisleno boriti se. Ako ona postoji, onda znači da postoji i potreba za izražavanjem pojma što ga ona označuje. No treba se odlučno boriti protiv zloupotrebe te riječi, koja svojim uopćavanjem nanosi golemu štetu velikom broju ljudi. Poslije II vatikanskog sabora normalno je da se laici sve više povezuju s klerom kako bi Božji narod bio što jedinstveniji. I jedni i drugi imaju zadatak apostolata. U strahu da ih drugi ne bi smatrali klerikalcima, mnogi laici izbjegavaju svaki kontakt s klerom i postaju pasivna potrošačka masa u Crkvi.

Vidimo, dakle, da etiketa »klerikalac« nipošto nije bezazlena i da ona beskrajno škodi jedinstvu Crkve. Ako se riječ »klerikalac« u našem narodu odnosi na sve one negativne ljude koji su instrumentalizirali svoju vjeru i samog Isusa Krista, onda se ona ne bi smjela protezati na one brojne kršćane kojima je više od prosjeka stalo do evandeoske poruke.

Nema te etikete koja bi mogla obuhvatiti svu šarolikost i svu bujnost istinske stvarnosti. Etiketa je uvijek manihejska tvorevina koja vidi samo: crno-bijelo. U perspektivi etiketiranja nema dubine, nema nijansa, a prema tome nema ni istine. Zbog etikete »klerikalac« mnogi su ljudi ovoga naroda prisiljeni šutjeti, jer ako progovore, čut će odmah iza svojih leđa: »Ah taj klerikalac!« A to znači da nisu samostalne osobe jer iz njihovih riječi izbija interes Crkve, a ne njihovo vlastito mišljenje. U kakav ih položaj to dovodi, potpuno je jasno. Nijedan narod, a pogotovo ne hrvatski, ne bi smio sebi dopustiti taj luksuz da »po kratkom postupku« jednostavno diskvalificira jednu čitavu kategoriju ljudi, koja, kao i svaka druga kategorija, ima i pozitivnih, i negativnih, i svakojakih ljudi.

Mnogo bi prostora zahtijevalo kad bi se podrobnije pokušale ispitati sve etikete koje danas kolaju u javnom životu. I unutar same Crkve ima ih sijaset. One služe prikrivanju, a ne otkrivanju istine. Zato ih treba odlučno iskorjenjivati. Kad vam netko nalijepi etiketu, s njime više ne možete razgovarati. On ima svoje mišljenje o vama i uzalud ćete ga razuvjeravati. Svoj podsvjesni strah pred istinom on je vješto kamuflirao. Vi mu više ne zadajete nikakve probleme. Uredno ste registrirani u siromašnu kartoteku njegova mozga.

Ljubav prema istini, a to je i ljubav prema čovjeku, ostavlja i u ovom nervoznom, užurbanom razdoblju dovoljno vremena da ljude produdimo u svim tonovima njihovih složenih svojstava. Razumljivo je da samo Bog može imati o nama ispravnu i potpunu sliku jer nas samo On poznaje do najveće dubine našeg bića. Ali ta nemoć da stignemo do potpune istine ne bi nas trebala priječiti da joj se približavamo. Etiketom zauvijek zatvaramo vrata za stvarno upoznavanje čovjeka.